

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТЬОГО КЕРІВНИКА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Управління інноваційною діяльністю у ДНЗ відбувається в рамках реалізації керівником основних управлінських функцій – прогнозування, планування, організації, контролю, аналізу та поліпшення. Інноваційна діяльність керівника ДНЗ підпорядковується такому алгоритму: ознайомлення з інноваційною технологією, авторською програмою; вивчення завдань, які передбачені нормативно-правовими документами; пошук додаткової інформації, аналіз практики і зіставлення отриманих у його процесі результатів; розробка моделей, рекомендацій щодо впровадження інновації; теоретична, психологічна, методична підготовка педагогів; організація, контроль за ходом нововведення, внесення коректив у програму; збір інформації, аналіз, регулювання управління процесом впровадження інновацій. Паралельно з інноваційним процесом має діяти ефективна система експертної роботи.

Впровадження інновацій в діяльність дошкільного навчального закладу вимагає такого ж керівника, який має бути мобільним і конкурентоспроможним, володіти високим рівнем управлінської компетентності. Вказано, що управлінська компетентність керівника ДНЗ – це інтегроване особистісне утворення, що відображає єдність теоретичної та практичної готовності управлінця до ефективного здійснення різноманітних управлінських функцій (інформаційно-аналітичної, мотиваційно-цільової, планово-прогностичної, організаційної, контрольної-регулятивної). Відповідно до вказаного ефективна діяльність сучасного ДНЗ значною мірою залежить від управлінських якостей керівника, його професійної компетентності, і передбачає високий рівень управлінських знань, умінь, досвіду та завжди має особистісне забарвлення якостями конкретної людини.

До важливих якостей керівника ДНЗ, що забезпечують успішність його реалізації як професіонала та ефективність управлінської діяльності, належить готовність до інновацій. Готовність до інноваційної діяльності включається в цикл параметрів, що визначають успішність роботи керівника дошкільного навчального закладу (готовність до здійснення інноваційної діяльності; інноваційна діяльність керівника; результативність інноваційної діяльності).

Показниками, які визначають готовність керівника навчального закладу до інноваційної діяльності є: усвідомлення ним потреби запровадження педагогічних інновацій у власній педагогічній практиці; інформованість про новітні педагогічні технології, знання новаторських методик роботи; зорієнтованість на створення власних творчих завдань, методик, налаштованість на експериментальну діяльність; готовність до подолання труднощів, пов'язаних зі змістом та організацією інноваційної діяльності; володіння практичними навичками освоєння педагогічних інновацій та розроблення нових. Крім вказаного, керівник ДНЗ має не тільки сам володіти прагненням до втілення інновацій в освітній простір навчального закладу, а й вміти визначати готовність вихователів до залучення в інноваційну педагогічну діяльність.

До умов успішної інноваційно-управлінської діяльності керівника ДНЗ належать: вміння приймати інноваційне рішення, йти на певний ризик, успішно вирішувати конфліктні ситуації, що виникають при реалізації нововведення, знімати інноваційні бар'єри, які виникають у процесі впровадження інновацій в освітній простір НЗ. Керівник ДНЗ має вміти подолати бар'єри і психологічні стереотипи, які заважають здійсненню інноваційної діяльності, симулювати підлеглих педагогів до творчого пошуку застосування інновацій у навчально-виховному процесі, використовуючи різні засоби і методи підвищення мотивації персоналу до використання інноваційних технологій і підтримки його інноваційної діяльності у колективі.

Для виявлення стану готовності до інноваційної діяльності у майбутніх керівників дошкільної ланки освіти нами було проведено опитування дійсних та майбутніх керівників дошкільних закладів. Вибірку опитуваних склали 30 осіб – 10 завідувачів ДНЗ з різним управлінським стажем (від 5 до 10 років), 10 здобувачів вищої освіти другого рівня, які навчаються у ВНЗ за спеціальністю «Управління навчальними закладами», та 10 здобувачів вищої освіти другого рівня - випускників за спеціальністю «Дошкільне виховання». Для діагностики готовності респондентів до професійно-інноваційної управлінської діяльності було розроблено три авторських опитувальники: «Оцінка управлінської компетентності»; «Рівень сформованості готовності до інноваційної діяльності як керівника ДНЗ»; «Визначення когнітивної, практичної та мотиваційної готовності до інноваційної управлінської діяльності у ДНЗ».

На основі аналізу результатів дослідження встановлено, що більшість опитуваних мають середній і низький рівні управлінської компетентності (від 40% до 60% респондентів). Високий рівень управлінської компетентності властивий для 40% завідувачів ДНЗ, і не значної частини здобувачів вищої

освіти другого рівня. При цьому серед здобувачів вищої освіти другого рівня спеціальності «Менеджмент» 40% опитуваних мають низькі прояви управлінської компетентності, що вказує на потребу підвищення якості їх підготовки до майбутньої професійно-управлінської діяльності.

Високий рівень готовності до інноваційної діяльності властивий для 30% опитаних завідувачів ДНЗ, а серед здобувачів вищої освіти другого рівня тільки 10-20% опитаних мають такі показники. При цьому низька готовність до інноваційно-управлінської діяльності спостерігається у більш, ніж половини опитаних здобувачів вищої освіти другого рівня.

При цьому завідувачі ДНЗ відрізняються високою когнітивною та мотиваційною готовністю до інноваційної управлінської діяльності, мають практичні вміння і навички використовувати інновації у власній роботі та керувати впровадженням інновацій у роботі педагогічного колективу. Високий рівень сформованості всіх показників готовності до інноваційної діяльності виявлено у 40-60% опитаних цієї підгрупи.

Для здобувачів вищої освіти другого рівня спеціальності «Менеджмент» характерні середні і низькі показники готовності до інноваційної управлінської діяльності у ДНЗ. Третина опитаних цієї підгрупи мають низький рівень сформованості когнітивної, практичної і мотиваційної готовності до інноваційної діяльності у ДНЗ. Здобувачі вищої освіти другого рівня спеціальності «Дошкільне виховання» мають переважно низький рівень сформованості готовності до інноваційної управлінської діяльності у ДНЗ (від 40% до 60% респондентів за всіма показниками).

Відповідно до вказаного встановлено потребу проведення додаткової психолого-педагогічної та навчальної роботи із здобувачами вищої освіти другого рівня «Менеджмент», яка була б спрямована на підвищення їх готовності до інноваційної діяльності та зростання їх управлінської компетентності.

Крім того, в ході формувальної роботи із здобувачами вищої освіти другого рівня - майбутніми керівниками навчальних закладів було проведено наступні заняття: «Успішний управлінець-керівник ДНЗ», «Освітні інновації в практичній діяльності керівника ДНЗ», «Протидія бар'єрам впровадження інновацій у роботу ДНЗ з позиції керівника», «Практичні навички роботи з вихователями з упровадження інновацій в їх роботу».

Реалізація даної методики формування готовності майбутніх керівників до інноваційної професійної діяльності відбувалась у процесі роботи із здобувачами вищої освіти другого рівня спеціальності «Менеджмент», які входили до експериментальної групи дослідження (10 осіб). Решта

респондентів склали контрольну групу і до участі у тренінгових заняттях не запрошувались.

У ході обробки результатів контрольного опитування всіх респондентів дослідження ми порівняли результати «до» та «після» проведення формувальної роботи. За результатами опитування респондентів контрольної групи виявлено незначні зміни, що полягали у збільшенні кількості опитаних із високими, оптимальними показниками готовності до інноваційної діяльності управлінця (на 5%).

Серед опитаних експериментальної групи встановлено позитивну динаміку змін. Зокрема, на 30% стало більше осіб з високим рівнем управлінської компетентності, і на 30% зменшилась їх кількість із низьким, недостатнім рівнем. Також серед них на 40% стало більше осіб із високим рівнем готовності до подолання труднощів, пов'язаних зі змістом та організацією інноваційної діяльності керівника ДНЗ. На 20% стало більше тих, хто володіє високим рівнем, і на 30% зменшилась кількість опитаних із низьким рівнем загальної готовності до інноваційної діяльності як керівника ДНЗ.

Відповідно до аналізу компонентного складу готовності до інноваційної управлінської діяльності – серед опитаних експериментальної групи на 20% стало більше осіб із високим рівнем когнітивної готовності, на 10% зросла кількість опитаних з високим рівнем сформованості практичних вмінь та навичок застосування інновацій у професійно-управлінській діяльності, на 20% стало більше респондентів, які мають високу мотивацію до використання інноваційних технологій у практичній діяльності керівника. Крім того, на 20% стало менше опитаних із низькими рівнями сформованості компонентів готовності до інноваційної професійно-управлінської діяльності.

Отже, проведена робота зі здобувачами вищої освіти другого рівня є результативною, а розроблена методика формування готовності майбутніх керівників до інноваційної управлінської діяльності є ефективною. Рекомендуємо розроблену та апробовану методику формування готовності керівників до інноваційної управлінської діяльності до включення у курс професійної підготовки майбутніх керівників навчальних закладів. Вважаємо, що за умови збільшення кількості занять та розширення їх тематики можна досягти вищих результатів у формуванні готовності майбутніх керівників до інноваційної управлінської діяльності.

Література:

1. Андрюкайтене Р. М. Управління навчальним закладом як концептуальна засада творення нової української школи / Р. М. Андрюкайтене Р. І. Олексенко Т. В. Чумак // Всеукраїнська науково-практична конференція з

міжнародною участю "Особистісно-професійний розвиток вчителя в умовах реалізації концепції нової української школи". – 2018.- С.16-18.

2. Афанасьєва Людмила. Світоглядно-ціннісний потенціал соціальності людини як чинник гармонізації культурно-освітнього простору / Л. Афанасьєва. *Versus* (3). – 2014 – С. 34-40.

3. Афанасьєва, Л. В. Компетентнісний підхід як освітня інновація у підготовці майбутніх менеджерів організацій / Л. В. Афанасьєва // *Вісник Луганського нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка: педагогічні науки*. – 2012. – № 7 (242), Ч. 1. – С. 40–44.

4. Застрожнікова І. В. Державна політика у галузі аграрної вищої освіти / І. В. Застрожнікова // Міжнародна науково-практична конференція «Сучасний стан та перспективи розвитку економіки, менеджменту, обліку та права» Ч.3. - 2018.С.36-37.

5. Молодиченко В., Афанасьєва Л. Аксіологічний вимір освіти: проблеми та потенційні можливості // *Versus*. – 2013. – №. 2. – С. 6-12.

6. Молодиченко В.В. Освіта, як цінність: зміна пріоритетів в епоху глобалізації / В.В. Молодиченко // Гілея. Збірник наукових праць. – 2009. – № 25 – С. 185-191.

7. Oleksenko R. I. Імідж викладача як основа підвищення конкурентоспроможності ВНЗ: парадигма сучасного освітнього процесу / R. I. Oleksenko, O. M. Sytnyk, I. G. Denisov // *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. – 2018. – №. 72. – С. 164-172.

8. Oleksenko R., Molodychenko V., Shcherbakova N. Neoliberalism in Higher Education as a Challenge for Future Civilization // *PHILOSOPHY AND COSMOLOGY-FILOSOFIYA I KOSMOLOGIYA*. – 2018. – Т. 20. – С. 113-119.